

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Edinaja vsak četrtak in velja s poštno vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za štiri leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge isvenavirjele 6 K. Kdor-hodi sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopušča do odpovedi. — Udje „Kasni Rakovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroska cesta 5, — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroska cesta 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije, sa dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede jutraj. — Za zaprte reklamacije so poštne proste.

Današnja številka obsega 8 strani.

Kralj miru.

Mir! To je gesto, ki se v teh dneh z vso odločnostjo poudarja vsepovsod, kakor na Dunaju, tako v Petrogradu, v Rimu, v Parizu, v Carigradu in drugod!

Mir! To je hrepenenje cele Evrope in vseh njenih držav.

Mir! To je cilj, za katerim stremijo vsi vladarji, vsi državniki, vsi politiki.

Za mir se sedaj vršijo v Londonu pogajanja, katerim vse posveča svojo pozornost, da celo, svojo skrb.

Sestali so se pooblaščenec zmagovalcev in premaganec, da se pogovorijo o pogojih miru. Težko je to delo. Težje je priiti do skupnega sklepa, če govorijo diplomati, kot če govorijo topovi. Glas topa zaleže več, ker z gromom pride strel. Premagane se mora udati, ker mu iz rane curkoma teče kri. Če se je pa že trudil kirurg okoli rane ter jo skrbno obvezal in so najhujše bolečine že ponehale, potem premaganeu raste moč, in on, ki se z orožjem ni mogel več ustavljati, se začne ustavljati z besedo. Razni politični kirurgi ga v tem potrjujejo, češ, da rane niso ravno nujno smrtno nevarne.

Ruski car Nikolaj je imenoval Turka „bolnega moža ob Bosporu“. Krščanske zvezne države so temu bolniku v zadnji balkanski vojski prizadale toliko ran, da se je splošno pričakovalo njegova smrt. Pa še živi bolnik ob Bosporu. Kakor umirajočemu vbrizgajo morfin in slična sredstva, da mu umetno podaljšajo življenje, so tajni turški prijatelji temu obsojenou na smrt vlili v stare, obnemogle žile novega zaupanja.

In sedaj nastopa Turek s samozavestno zahtevo, da ima pravico ne samo do obstanka v Evropi, temveč tudi do velikega dela tistega ozemlja, ki se sedaj splošno smatra za izgubljeno za Turke. „Drimopolja, slavne prestolnice svojih prednikov, ne odstopim!“ S tem naročilom je baje poslal sedanji sultan Mehmed turške pooblaščenca k mirovnim pogajanjem.

Zavoljo tega imajo možje, ki naj napravijo v Londonu mir med krščanskimi balkanskimi zveznicami in med Turki, opraviti težko delo. Značilno je, da londonskim mirovnim pogajanjem odgovarja kot za-

molkel jak na Balkanu gromki glas topov, ki se vkljub premirju razlega po Egejskem morju, v Epiru in okoli Skadra.

Božjo li ti topovi kmalu obmolknili, in sicer stalno v trajen prospeh in srečen mir krščanskih balkanskih Slovanov? Naša želja je to in naše božično voščilo, ki ga pošiljamo svojim slovenskim bratom na Balkanu.

Zalostna je pesem, ki jo je pel Jugoslovan ter je tožil:

„Svemu svetu sviče zora,
Kod Balkana nema dana.“

Vzidi vendar dan tudi krščanski balkanski raj! Dan po 500letni noči turške sužnosti! Božič, ki kot praznik prihoda božjega Sina na svet pomeni svetlo jutranje zarjo prelepega krščanskega dneva za cel človeški rod po tisočletni noči poganstva, bo našim balkanskim bratom zora prave prostosti in krščanskega napredka.

Kristus, kralj miru, kojega sveto znamenje jih je vodilo v čudovitih bojih zoper turški polumesec, naj jih kmalu stori deležne tistega mira, ki ga je pred vsem pastirjem, torej ljudem povse sličnim našim prostim balkanskim bratom, dal oznaniti po angelih, ki so pevali: „Slava Bogu na višavah in mir ljudem na zemlji!“

Mir! To božično voščilo velja tudi naši širni avstrijski domovini. Na sveti večer se okoli jaslice ali božičnega drevesca zbirajo člani rodovine v miru in ljubezni. Avstrija je velika narodna familija. Kdaj pride tisti Božič, ko se bo v tej veliki narodni familiji zgodilo to, kar se na božični večer dogaja v vsaki familiji? Pride, pa samo s Tistim, ki je Kralj miru, s kojega prihodom je prišel mir na svet in prihaja vsako leto in vsak čas tudi v srca posameznikom. Mir ljudem, mir narodom na zemlji, to je obljuba Kralja miru. Da se pa to zgodi, se mora prej izvršiti prvi del angelskega naznanila: „Slava Bogu!“ Ko se bo dajala Bogu čast vselej in povsod, ko bo katoliška cerkev, ta največja ustanova Kralja miru, mogla povsod, kakor v celi javnosti, tako osobito v šoli, izvrševati svojo zveličavno nalogo, ko bo pri vseh narodih in v vseh krogih zavlada krščanska načela ljubezni in pravičnosti, se bo izpolnilo naše božično voščilo o miru med avstrijskimi narodi.

Našemu ljudstvu pa miru želeči niti treba ni. Saj je Slovenec že po svoji naravi miroljuben. V

miru bi rad oral svojo zemljo, obdeloval svoj vinar, pasel svojo čredo. Vojske Slovence ni izzival nikdar, temveč je zgrabil za orožje le v obrambo. Miru Slovence ni nikdar motil drugim, ampak je le zahteval in branil svoje pravice. Kot Slovence živeti enakopravno z drugimi narodi, to je bila od nekdaj slovenska želja. V tem smislu si je Slovenec vedno želel mir in tako tudi sloye naše božično voščilo o miru. In da se bo ta naša želja uresničila, stavimo vse svoje zaupanje v Kristusa, kralja miru, ki mu je naš miroljuben narod že od nekdaj vdan s celo dušo.

Majhen narod smo, skromen po številu. Ob jaslicah Tistega, ki je, čeprav Bog po osebi, vendar prišel na svet kot človek v največji skromnosti in ponižnosti, narašča zaupanje in moč v naši skromnosti. In v tem zaupanju kličemo svojim rojakom besede, ki jih na bož. biljo porablja naša cerkev v svojih obrednih molitvah: „Bodite vstrajni! Gospodovo pomoč boste videli nad seboj!“ To je smisel tistega voščila, ki ga pošiljamo danes svojim prijateljem in somišljenikom, želeč jim: „Čestit Božič! Veselo, srečno Novo leto!“

O osebno dohodninskem davku in o „priznalnicah“ za njegovo odmero.

(Piše drž. in dež. posl. Fr. Pišek).

II.

Kdo je dolžan plačati osebno-dohodninski davek?

Vsak mož ali žena, kateri ima nad 1200 krom letnega dohodka. Ravno to prvo in postavno določilo se od mnogih krivo razume.

Kot davku podvržen čisti dohodek velja namreč ne samo tisti dohodek (denar, ki ga dobimo po odpisu vseh stroškov koncem leta kot prihranek, kateri se lahko vloži v hranilnico, temveč k temu spada tudi vrednost denarja, ki ga potrebuje posestnik za sebe in svojo družino, kakor za živila, obleko, stanovanje itd.

Zaradi tega mora uradnik, ki porabi svojo plačo za hrano, obleko, stanovanje itd., plačati osebni davek, če si tudi koncem leta nobenega vinarja ni prihranil.

Množica se je takoj razšla. Ambrozij pa se je trudil, da bi pri slabi razsvetljavi kajle spoznal ljudi. Toda ožina dupline ga je ovirala že pri moških, tem bolj pa še pri ženskah, ki so bile zavite v pajčolane.

Bolj med zadnjimi sta prišli v resnem razgovoru dve gospe.

Ambrozij se je zelo trudil, da bi razumel njun pogovor.

„Prosim te“, je začela mlajša, ravno ko sta stali pred odprtino, ter jo prijala za roko, „prosim te, spominjaj se me v molitvi, preljuba Lucina! Neko notranje čustvo mi pravi, da je bila to zadnja pobožnost, pri kateri sem bila navzoča.“

Ali ni to glas, ki je bil tribunu dobro znan?

„Kako pa govoriš, predraga“, odgovori starejša. „Seveda moramo biti pripravljeni, ker vsak dan nas lahko vržejo levom, vem pa tudi, ljuba moja Soterija, da se ne boš dala pregovoriti ter da boš verovala v Jezusa Kristusa. Toda v tili samoti svoje palače ostran Tibere ubežiš očem cesarjevim ovaduhov.“

„O kako bi bila hvaležna svojemu nebeškemu Zeninu“, odgovori Soterija, „ako bi mi spletel za nebeško gostijo venec iz rudečih vrtnic in ga okrasil z rubini mučeništva!“

Nadaljnega pogovora Ambrozij ni mogel več razumeti, ker sta gospe zopet nadaljevali svojo pot. Prepričal pa se je osebno, da je Soterija kristjanka.

Ko je tribuna obdajala od vseh strani smrtna tišina, ko je stal sam v sredini med grobovi, ne da bi poznal kraj, sta ga začela sprehajati groza in strah, dasi je bil pogumen. Kot vojak navajen na raznovrstne položaje, je zbral vse duševne sile, da je ostal hladnokrvn ter se vrnil.

Ker pa je hodil poprej njegov spremljevalec tako hitro, da si je Ambrozij komaj delal znamenja in bral napise, zato je bil že pri prvem razpotju brez pomoči.

(Dalje prihod)

LISTEK.

O Božiču 1912.

1.

Vihar divja, da zemlja se pretresa;
Po zraku prasketanje mi buči.
In grom gromi, ki sega do nebesa,
Odmev njegov po svetu vsem doni.
Je to vihar vsled letne li vročine?
Je to li grom iz zračne višočine?

2.

Ne, ne! To topov krutili je gromenje,
To pušk je vročih grozni spev,
Nabrušenih to mečev je vrvenje,
To bojnih klincev strašni je odmev.
Po hribih in dolinah smrt razsaja,
Se strahom in trepetom svet navdaja.

3.

Mrličev polne so livade širne
In kri napaja polja sinjo plan;
To strasti nevkrutljive, brezobzirne,
Spominek nezrekljivo je grozan.
Ko narodi se dvignejo teptani,
Osveto hudo dajo svoji rani.

4.

Mirujejo sedaj sovražne sile ...
▲ novi ljati boji že groze —
Ob mejah naše domovine mile
Z moritvijo in klanjem nam prete.
In v duhu gledamo že nove žrtve,
In v grobu vidimo že nove mrtve!

5.

Ne, ne! Prišel je čas Ljubezni večne,
Prišel iz neba k nam je Kralj miru.
Želi tu najti narode, le srečne,
In slavo dolžno vrniti Bogu.
On Avstrijo je slavno vedno ljubil,
Se zdaj je v resnih dneh ne bo pogubil.

6.

O Kralj miru, le ščiti domovino,
Ohrani ji sladkosti mirnih dni!
Odprij ljubezni svoje globočino,
Izpolni želje, ki jih vsak goji!
Tvoj srečni prihod solnce boji zlato,
Katero nas blagruje vse bogato!

Prof. dr. Ant. Medved.

Soterija.

(Po nemškem izvirniku. — Povest iz časov preganjanja kristjanov).

(Dalje.)

Bil je to drugi psalm, ki so ga prepevali tukaj v sredini zemlje, v sredi med grobovi kristjani, katere je preganjala postava in ki so bili zapisani že smrti. To petje je bilo neka pretresujočega ter je tudi tribuna (rimski častnik) Ambrozija prevzelo. V kratkih besedah izraža zgodovino cerkve, ki bo zagledala, neomajena v veri v Jezusa, polna zaupanja, da bo rešena tega krvavega preganjanja, tisti presrečni dan slavlja in zmage, ko se bo oznanjevala vera v Križanega ne samo v mogočnem kraljestvu rimskih vladarjev, temveč se razširila čez njihove meje ter po vsem svetu in vsem narodom.

Kar nenađoma je prenehalo petje.
Pogrebea je prišel med tam po skrivnih potih k vernikom ter je opozoril na veliko nevarnost in na ovađuh.